

Konstkurs 2025

Helsingfors universitet & Art in Malakta rf

— RAPPORT —

Text och foto: Alicia Nylund

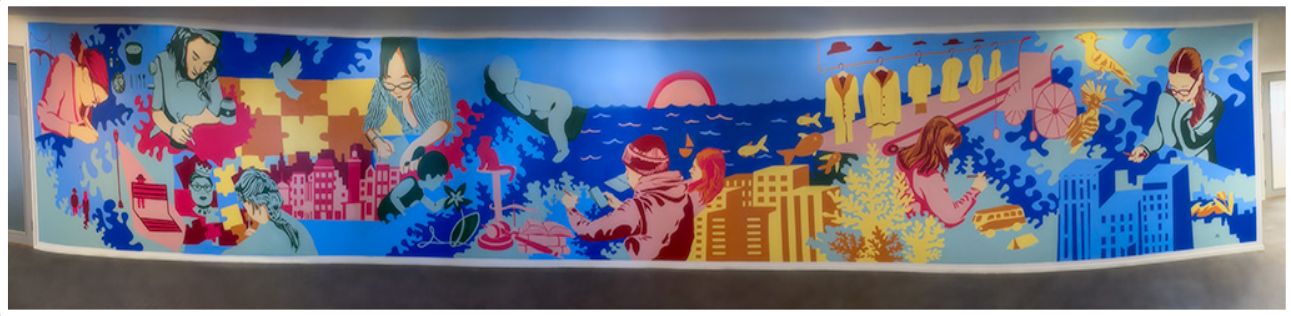
Sammanfattning

Läsåret 2024/2025 arrangerade Helsingfors universitet i samarbete med Art in Malakta rf ett tvärvetenskapligt konstprojekt för studerande vid Juridiska utbildningen i Vasa respektive Svenska social- och kommunalhögskolans socialarbetarutbildning i Vasa. Konstprojektet genomfördes i form av två fristående, valfria kurser (en kurs per termin). Under ledning av professionella konstnärer skapade studerandena konstverk samtidigt som studerandena fick kunskap om konstbranschen, konstnärliga arbetsmetoder och den kreativa processen, olika material och hållbarhet. Konstformerna som utforskades var främst bildkonst och traditionellt hantverk. Undervisningen gavs huvudsakligen i form av workshoppar i stället för sedvanlig katederundervisning.

Syftet med konstprojektet var att ge studerandena nya perspektiv på världen vi lever i, öka förståelsen för konstens betydelse i samhället, främja såväl gruppdynamik som flerspråkighet samt studerandenas kreativa tänkande, problemlösningsförmåga och välbefinnande. Målsättningen var att konstprojektet skulle fungera som en motvikt till dagens prestationsinriktade samhälle med hög studiestress, stereotypa uppfattningar och ohållbara levnadssätt. Konstprojektet bidrog också till att skapa intressanta möten mellan branscher, discipliner och människor vars vägar inte korsas så ofta. Förhoppningen var att studerandena skulle inspireras till att testa nya saker, tänka mångsidigt, knyta nya kontakter samt att studerandena fick insikter som kommer till nytta i studierna, yrkeskarriären och livet i allmänhet.

Våren 2025 genomfördes en kurs värd 10 studiepoäng med huvudsyfte att skapa tre platsspecifika konstverk till lokalen i Ekgården där Helsingfors universitets Vasaenhet finns. Konstverken som skapades var en väggmålning, ett textilkonstverk och en konceptuell installation. Undervisningsspråket var i huvudsak svenska för att öka språkbads-möjligheterna för finskspråkiga studerande. Dock hade alla deltagare rätt att använda sitt modersmål i både tal och skrift i enlighet med Vasaenhetens liberala språkpolicy. Kursen bestod av totalt 16 lektioner (14 workshoppar och två föreläsningar) och slutligen en vernissage. Workshopparna leddes av tre konstnärer: Jon Gredmark (bildkonst), Moa Cederberg (textilkonst) och Ann-Maj Granstubb (installationskonst). Föreläsningarna hölls av Alicia Nylund som är doktorand i upphovsrätt och även konstprojektledare vid Helsingfors universitets juridiska utbildning i Vasa. Förutom ovannämnda personer har också Patricia Rodas (projektkoordinator och fotokonstnär, Malakta), Magdalena Lindroos (verksamhetsledare, Malakta), Marcus Norrgård (professor i juridik vid Helsingfors universitet, Vasa) och Erica Måtts (servicekoordinator vid Helsingfors universitet, Vasa) deltagit i planeringen av helhetskonceptet.

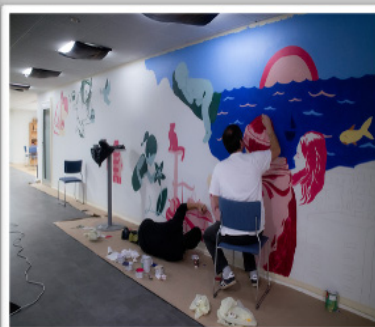
Vårens kurs genomfördes med hjälp av bidrag från Svenska Österbottens kulturfond, Svensk-Österbottniska samfundet och Bröderna Gröndahls stiftelse – varmt tack! Vi vill också tacka hela personalen vid Vasaenheten och andra personer som på ett eller annat sätt har stöttat oss vid genomförandet av kursen.

Väggmålning

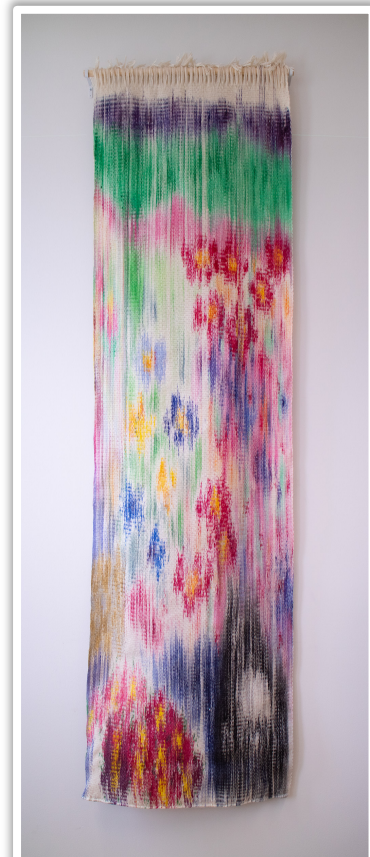
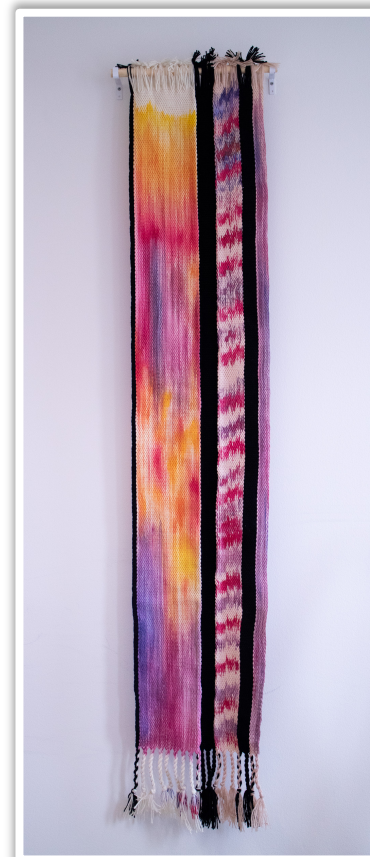
Det verksspecifika temat för väggmålningen (ca 13 x 2 meter) är "Kontraster i samhället". Kontraster finns överallt omkring oss. De kan ge upphov till dynamiska samspel, men också konflikter. Att lösa konflikter av olika slag är en typisk uppgift för jurister. Denna brokiga yrkeskår iklär sig många roller i samhället och möter alla sorters människor i livets alla skeden. Även i de lugnaste vatten kan stormar uppstå. Ett demokratiskt välfärdssamhälle, en fungerande rättsstat och en god miljö är ingen självklarhet.

Motivet antog sakta men säkert sin slutgiltiga form under själva målningsarbetet, dvs. vi hade inte en exakt skiss av helheten. Dock hade vi valt färger på förhand, men inte på detaljnivå. Under de förberedande lektionerna hade vi gjort skisser utgående från temat, vilka sedan ritades på väggen med hjälp av en projektor. Därefter fick alla färglägga skisserna på väggen, som en målarbok i extra stort format. Dessutom målade Jon porträtt av kursdeltagarna (studerandena).

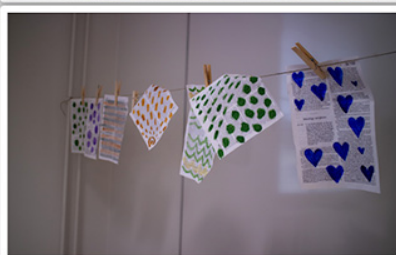
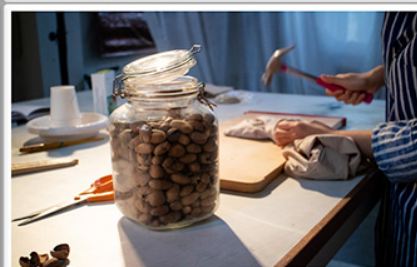
Textilkonstverk

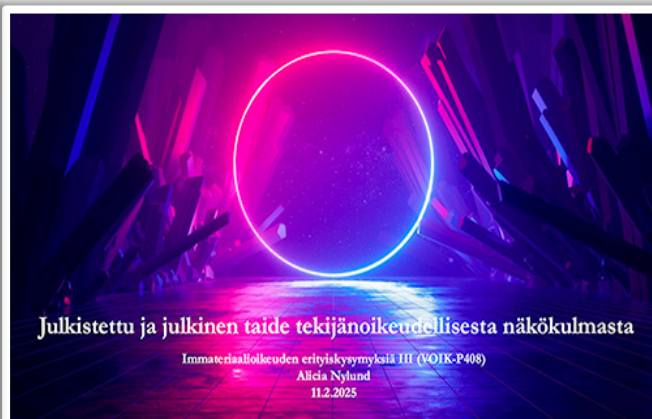
Tillsammans med Moa Cederberg skapade vi två vävda textilkonstverk som bildar en gemensam helhet: "Materiella dialoger I" och "Materiella dialoger II". Den större delen gjorde Moa varpen till, medan den mindre delen hjälptes vi åt med ända från början genom att rigga upp en vävstolsliknande konstruktion i klassrummet. Sedan målade vi varparna med textilfärger, penslar och skumgummisvampar. De olika motiven flöt naturligt ihop till mer abstrakta mönster när färgen absorberades av garnet. När varparna hade torkat monterades de in i en riktig vävstol vid Malakta för att Moa skulle kunna väva in koppartråd i ryorna, vilket gör att de kan formas och på så vis uppstår ett skulpturalt uttryck.

Konceptuell installation

Den konceptuella installationen "Frihet" är ett unikt symboliskt konstverk där gamla lagböcker har fått en ny funktion genom konstnärlig kreativitet. Installationen består av en gammal lagbok som ytbehandlats med bivax och som är uppslagen på Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt 92 fåglar som flyger upp och iväg i flock. Fåglarna är vikta i origami-teknik av utrivna sidor ur lagböcker, inspirerade av den japanska sägen som säger att om man viker tusen tranor så får man en önskan uppfylld. Deltagarna har fått måla lagbokssidorna med olika motiv och framhäva vissa ord. Färgerna som använts är dels egentillverkade, dels mineralfärger. De egentillverkade färgerna är olika kombinationer med löskal (gul och röd), vejde och krapp som kokats, varpå alun, citronsyra och natriumkarbonat tillsatts. Dessutom har vi tillverkat svart bläck av ekollon för att koppla till Ekgården. Kopplingen till ek kommer också fram i träslaget som installationens konstruktion består av. Ek symboliserar maskulinitet, medan kopparrådarna som fåglarna hänger i symboliserar femininitet. När folk går förbi installationen rör sig fåglarna sakta av vinddraget, liksom löv i en trädkrona, och ett skuggspel uppstår på väggen.

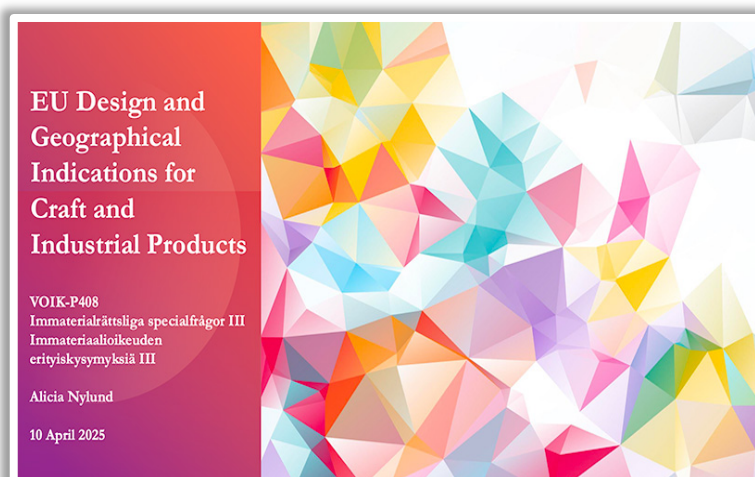

Föreläsningar

Föreläsningarna hölls av rapportförfattaren själv. För närvarande skriver jag min doktorsavhandling om approprieringskonst från ett upphovsrättsligt perspektiv. Jag har tidigare arbetat som frilanskonsult inom immaterialrätt, vilket jag utnyttjade i mina föreläsningar. Min avsikt var samtidigt att knyta an till workshopparna för att både teori och praktik skulle ha ett logiskt samband. I fråga om språk brukar jag inkludera språkbad i undervisningen på så vis att jag talar mitt modersmål svenska, medan materialet som visas live kan vara på ett annat språk beroende på ämne och målgrupp.

I fokus för den första föreläsningen låg upphovsrättsliga bestämmelser och praxis om bildcitat och panoramaundantag. Sistnämnda tillämpas på konst som är stadigvarande placerad vid allmänna platser, men inom EU råder olika uppfattningar om undantagets innehåll och tillämpningsområde. Efter föreläsningen fick deltagarna i uppgift av Jon Gredmark att visualisera något ur föreläsningen genom att rita. Detta tjänade ett pedagogiskt syfte, eftersom upphovsrätt kan vara ganska abstrakt i teorin och det är oftast genom konkreta exempel som studerandena får grepp om innehållet.

Den andra föreläsningen handlade om två högaktuella immaterialrättsliga reformer på EU-nivå som jag bevakat under flera år genom internationella konferenser och andra projekt. För det första pågår en etappvis revidering av EU-formgivningsskyddet med syfte att modernisera och klargöra lagstiftningen så att den motsvarar den tekniska utvecklingen. Bland annat förstärks skyddet för digitala skapelser och rumsliga arrangemang. För det andra kommer ett nytt system för geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter att tas i bruk från och med december i år. Tidigare har geografiska beteckningar använts för drycker, livsmedel och jordbruksprodukter. Nu införs en ny kategori för att säkerställa tillgång till och produktion av kvalitetsprodukter, bekämpa förfälskning och öka de traditionella hantverksyrkenas lönsamhet och attraktionskraft. Ett exempel på en hantverksprodukt som potentiellt skulle kunna få en geografisk beteckning är den finska ryan (ryijy).

Vernissage

Som avslutning på kursen ordnades en vernissage i Ekgården. Tillsammans med de professionella konstnärerna har de tre platsspecifika konstverken skapats av följande personer (efternamnen i alfabetisk ordning): Johanna Dahlbacka, Mika Dahlbacka, Olivia Ekström, Heidi Hoffrén, Isabella Jansson, Benita Niittynen, Alicia Nylund, Mai Stenblad och Julia Vehkoja. Förutom de tre platsspecifika konstverken fanns även mindre konstverk tillfälligt utställda. Sistnämnda verk utgjordes av canvastavlor som kursdeltagarna hade målat under en workshop med Jon, miniatyrväverier från workshopparna med Moa, bläck av ekollon som Ann-Maj tillverkat samt skisser för att illustrera processen med att skapa de tre platsspecifika konstverken.

Utvärdering

I kursen ingick inte någon tentamen, utan som examination fick deltagarna i uppgift att skriva individuella lärdagböcker. I lärdagboken analyserade den enskilda deltagaren sin kunskapsmässiga och personliga utveckling under kursen. Deltagarna skrev regelbundet om nya insikter, framsteg, svårigheter osv. under kursens gång. Syftet var att djupt och ärligt reflektera kring den egna lärandeprocessen. Nedan följer utdrag ur lärdagböckerna:

”Sammanfattningsvis har denna kurs inte bara lärt mig konstnärliga tekniker utan också varit en resa i personlig utveckling. Utmaningen att släppa perfektionismen har gett mig verktyg att våga vara mer flexibel och öppen även i mitt juridiska tänkande. Kontrasten mellan juridikens strävan efter precision och konstens omfamning av det oförutsägbara har skapat en produktiv spänning som jag tror kan göra mig till en mer nyanserad jurist i framtiden. Jag har lärt mig att det finns ett värde i att ibland låta intuitionen styra, att misstag kan leda till oväntade möjligheter, och att kreativitet kan berika även det mest strukturerade tänkandet.”

”Detta har varit en av de mest givande kurser jag deltagit i hittills, inte minst för att den gav mig modet att prova nya saker utan rädsla för misslyckanden. Jag är övertygad om att detta är en av få kurser jag kommer att minnas länge efter min examen.”

”Yksi pääsyy tulla mukaan kurssille oli, että uskoin kurssin tasapainottavan opiskeluitani; pääsisin tekemään jotain täysin vastakohtaista juridiseen pänntäämiseen. Luovatyöskentely on työn tekoa, mutta aivot toimivat kuitenkin eri tavalla vapaammin eikä luovuus samalla tavalla väsyttä kuin tavallinen työnteko. Ennen kaikkea koin, että kurssilla oli iso vaikutus arkeeni: se toimi levollisena ja virkistävänä tekemisenä aivoilleni, ja aktivoi käyttämään luovuuttani yhä enemmän myös arkisissa sekä opiskeluun liittyvissä asioissa. Kurssin ohella huomasin myös kiinnostavani enemmän huomiota yritysten ja mainosten visuaaliseen ilmeeseen ja värien käyttöön, arvioimaan niitä kriittisesti ja pohtimaan sitä, millainen vaikutus esimerkiksi värittömyydellä voi olla aivoihin.”

”Höstens kurs var orsaken till att jag också ville och anmälde mig till vårens kurs. Jag tycker det är en bra motvikt till studier och jobb, och vidgar dessutom ens vyer för konst.”

”Kaiken kaikkiaan antoisa kurssi oli myös tämä kevään kurssi.”

”Kurssi tarjosi minulle paljon enemmän kuin osasin alun perin odottaa. Sen aikana opin paitsi uusia taiteellisia tekniikoita ja lähestymistapoja, myös katsomaan taidetta ja itseäni tekijänä uusin silmin. Erilaiset työpajat, vierailut ja yhteistyö ammattilaisten kanssa avasivat uusia näkökulmia siihen, mitä taide voi olla ja miten sitä voi tehdä. Ehkä tärkeimpänä kurssi antoi luvan kokeilla, epäonnistua, oppia ja innostua – ilman paineita lopputuloksesta. Taiteen tekeminen tuntui taas aidosti merkitykselliseltä, ja sain samalla tilaisuuden tarkastella omaa luovuutta, keskittymistä ja ilmaisua.”

”Det kändes riktigt terapeutiskt att få måla på en vägg. Jag tänkte t.o.m. att vi borde måla något på väggarna hemma tillsammans med barnen. Inspirerande!”

”Enligt mig var kursen väldigt lyckad. Slutresultatet blev otroligt bra, jag lärde mig mycket som jag inte hade lärt mig i någon annan kurs. Var roligt att få umgås med konstnärer och ta del av deras processer i skapandet av konstverk. Det var också väldigt inspirerande att besöka Malakta och få ta del av allt de sysslar med där.”

Summary

In the 2024/2025 academic year, the University of Helsinki, in co-operation with Art in Malakta rf, organised an interdisciplinary art project for students at the Vaasa Unit of Legal Studies and students in social work at the Swedish School of Social Science. With the guidance of professional artists, the students created artworks and also gained knowledge about the art industry, artistic techniques and the creative process, different materials and sustainability. The arts explored were mainly visual arts and traditional crafts. The primary teaching method used was hands-on assignments during workshops instead of normal university lectures.

The purpose of the art project was to give the students new perspectives on the world we live in, to increase their understanding of the importance of art in society, to promote both group dynamics and multilingualism, and to enhance the students' creative thinking, problem-solving skills and well-being. The goal was that the art project counteracts the negative effects of performance pressure, academic stress, stereotypical perceptions and unsustainable lifestyles. Moreover, the art project has enabled interaction between industries, disciplines and people who usually do not cross paths. We hope that the students have been inspired to try new things and think multilaterally, build connections, and that the students have gained useful insights with regard to studies, professional growth and life in general.

In the spring of 2025, a course worth 10 ECTS credits was conducted with the main aim of creating three permanent works of art for the premises of the Vaasa Unit of the University of Helsinki. The works of art that were created were a mural, a textile work of art and a conceptual installation. The language of instruction was mainly Swedish to increase the language immersion opportunities for Finnish-speaking students. However, all participants had the right to use their mother tongue in both speech and writing in accordance with the Vaasa Unit's liberal language policy. The course consisted of a total of 16 lessons (14 workshops and two lectures) and finally an official opening. The workshops were led by three artists: Jon Gredmark (visual arts), Moa Cederberg (textile arts) and Ann-Maj Granstubb (installation art). The lectures were given by Alicia Nylund (Doctoral Researcher in Copyright Law and Art Project Manager at the University of Helsinki, Vaasa Unit of Legal Studies). In addition to the aforementioned people, Patricia Rodas (Project Coordinator and Photo Artist, Malakta), Magdalena Lindroos (Operations Manager, Malakta), Marcus Norrgård (Professor of Law at the University of Helsinki, Vaasa) and Erica Måtts (Service Coordinator at the University of Helsinki, Vaasa) have also participated in the planning of the overall concept.

We would like to express our sincere gratitude to Svenska Österbottens kulturfond (Swedish-Ostrobothnian Cultural Foundation), Svensk-Österbottniska samfundet (Swedish-Ostrobothnian Society) and Bröderna Gröndahls stiftelse (Gröndahl Brothers' Foundation) for the grants received for the course in spring 2025. In addition, we would like to thank the entire staff at the Vaasa Unit and others who have supported us throughout the course.